

ประยุกต์ใช้น้ำยางพาราและดินซีเมนต์พัฒนาสระน้ำด้านภัยแล้ง

Application of Rubber Latex and Soil Cement Develop Drought Relieving Water Pond

พีรวัฒน์ ปลาเงิน

Pheerawat Plangoen

ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

235 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160

Department of Civil Engineering, Faculty of Engineering, Siam University

235 Petchkasem Road, Phasi Chareon District, Bangkok, 10160, Thailand

E-mail : pheerawat.pla@siam.edu, Telephone Number : 0-2867-8088 ext. 5128

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาการเพิ่มคุณสมบัติทางวิศวกรรมของดินลูกรังด้วย ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 1 และน้ำยางพารา โดยทำการทดสอบกับตัวอย่างดินลูกรังที่ปรับปรุงด้วย ปูนซีเมนต์ น้ำ น้ำยางพารา อัตราส่วน 5 : 2 : 1 โดยใช้ปริมาณน้ำยางพารา 5% , 7.5% , 10% และ 12.5% ของปริมาณน้ำโดยปริมาตร ซึ่งได้ทำการทดสอบค่ากำลังรับแรงอัด กำลังรับแรงดัด กำลังรับแรงดึง และการทดสอบการดูดซึมน้ำดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา 7.5% ของปริมาณน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์ ให้ค่าคุณสมบัติทางกลดีที่สุดและการดูดซึมน้ำต่ำสุด ที่ระยะเวลาการบ่ม 28 วัน ได้กำลังรับแรงอัด 84 ksc กำลังรับแรงดัด 19 ksc กำลังรับแรงดัด 8.75 ksc ร้อยละการดูดซึมน้ำ 6.23% ตามลำดับ การปรับปรุงดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา (ดินลูกรัง : ปูนซีเมนต์ : น้ำ) ในอัตราส่วน 5 : 2 : 1 และปริมาณน้ำยางพารา 7.5% ของน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์ ให้ค่าคุณสมบัติด้านวิศวกรรมดีที่สุด ดังนั้นจึงนำผลการวิจัยในระดับห้องปฏิบัติการไปทดสอบการใช้งานภาคสนามโดยการก่อสร้างสระน้ำดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา ร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่และหลังจากก่อสร้างสระน้ำแล้วเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากสระน้ำในช่วงช่วงฤดูแล้งได้

คำสำคัญ : คุณสมบัติทางกลดินซีเมนต์, น้ำยางพารา, น้ำยางพารา, สระน้ำ

ABSTRACT

This research focus on improving engineering properties of laterite soil using Portland cement type 1 and pre-vulcanized latex. Laterite soil was mixed with cement, and water in the ratio of 5 : 2 : 1 by weight to prepare the improved specimen. Strength of the specimen was further tested by mixing water in the pre-vulcanized latex in different proportions of 5%, 7.5%, 10% and 12.5% to prepare the solution. The strength test was performed on 28th day for dry cured specimen. Best absorption of rubber latex and water mixture by soil cement was also tested. The results show that soil-cement, 7.5% pre-vulcanized latex solution and water when mixed in the proportion of 5 : 2 : 1 gives the best

performance. 84 ksc compressive strength, 19 ksc tensile strength and 8.75 ksc flexural strength was obtained on 28th day for the improved mixture with 6.23% average water absorption. Thus, improvement of soil-cement with 7.5% of pre-vulcanized latex and water solution gives the best results. Therefore, this research applied pre-vulcanized latex, soil cement to construct drought relieving water pond. A pond was constructed on the field with farmer's participation using; the pond was tested for water seepage in the field and showed satisfactory results. Farmers can take advantage of water saved in the pool during the drought season.

Keywords : Mechanical Property of Soil Cement, Rubber Latex, Pre-vulcanized Latex, Water Pond

1. บทนำ

ภัยแล้งกลายเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติพบว่าในปี 2557 - 2559 หลายจังหวัดในเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรง ทำให้ปริมาณน้ำในเขื่อนสำคัญ ๆ รวมทั้งระดับน้ำในแม่น้ำ ลำคลองลดน้อยลงเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสัญญาณบอกเหตุว่า ในปีนี้ทุกภาคของประเทศไทยจะต้องเผชิญกับภัยแล้งอย่างรุนแรง จนเป็นเหตุให้ประชาชนเริ่มขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค นอกเหนือจากนี้ภัยแล้งยังส่งผลเสียหายต่อกิจกรรมทางการเกษตร เช่น พื้นดินขาดความชุ่มชื้น พืชขาดน้ำ พืชชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพต่ำ ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ [1] เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกษตรกรที่มีที่ดินถือครองประมาณ 10-15 ไร่ได้ให้ความสำคัญของสระเก็บน้ำไว้ถึง 30% ของพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งประกอบไปด้วย สระเก็บน้ำพื้นที่ดินเพื่อเป็นที่นาปลูกข้าว พื้นที่ดินสำหรับปลูกพืชไร่ นานาพันธุ์ และ ที่สำหรับอยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ในอัตราส่วน 3 : 3 : 3 : 1 สามารถมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอตลอดปีและใช้น้ำกับที่ดินที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้มีกินแบบตามอัตภาพการขาดน้ำเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทฤษฎีใหม่ในการเพิ่มน้ำต้นทุนให้เพียงพอใช้ตลอดปีการขาดน้ำในพื้นที่ดินทรายประกอบกับเป็นที่เนินหรือการขาดน้ำในพื้นที่ที่มีน้ำใต้ดินอยู่ลึกจากผิวดิน

มากกว่าความลึกก้นสระจะทำให้ไม่มีน้ำกักเก็บในสระดังกล่าวโดยเฉพาะเมื่อฝนฤดูฝนประมาณ 2-3 เดือน และพื้นที่บางส่วนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางพื้นที่เป็นดินทรายแข็งไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้และทำให้ปริมาณน้ำไหลซึมผ่านสู่ชั้นดินเนื่องจากระดับน้ำใต้ดินที่ลดลงในช่วงฤดูแล้งและดินไม่สามารถอุ้มน้ำไว้ได้ ธีรวัฒน์ และคณะ [2, 3, 4, 5] ได้ทำการศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพและทางกลของมอร์ต้าและคอนกรีตผสมน้ำยางพารา และพัฒนาคุณสมบัติของมอร์ต้าและคอนกรีตผสมน้ำยางพาราสำหรับการบำรุงรักษาระบบชลประทานและพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่าการใช้ยางพาราผสมในมอร์ต้าและคอนกรีตในปริมาณที่เหมาะสมสามารถทำให้คุณสมบัติทางกลดีขึ้นและสามารถป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้ดี ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการนำดินลูกรังและปูนซีเมนต์มาช่วยในการปรับปรุงคุณสมบัติของวัสดุรองพื้นทางและมีความสามารถป้องกันการซึมผ่านของน้ำผ่านชั้นดินได้ดี งานวิจัยนี้จึงมีแนวคิดประยุกต์ใช้น้ำยางพาราชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) และน้ำยางพาราชนิดพีวีแอลไนซ์ผสมดินซีเมนต์เพื่อใช้เป็นวัสดุลาดพื้นสระสำหรับป้องกันการรั่วซึมน้ำไหลผ่านชั้นดินและสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง และเนื่องจากน้ำยางพาราจะทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวประสานและสามารถป้องกันการรั่วซึมของ

ได้ได้ดี ซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางกลและการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราในห้องปฏิบัติการ พัฒนาดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราใช้เป็นวัสดุค้ำพื้นสระน้ำและนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปทดสอบการใช้งานจริงภาคสนามโดยการสร้างสระน้ำด้วยวัสดุดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ศึกษาวิจัย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พีรวัดน์ และคณะ [2] ได้พัฒนาคุณสมบัติของคอนกรีตผสมน้ำยางพารา โดยกำหนดอัตราส่วนเนื้อยางพาราต่อซีเมนต์ (P/C) เท่ากับ 0%, 1%, 3%, 5%, 10% และ 15% อัตราส่วนน้ำต่อปูนซีเมนต์ (Water/Cement, W/C) เท่ากับ 0.60 ทดสอบคุณสมบัติการรับแรงอัด และแรงดึง ค่าโมดูลัสความยืดหยุ่น (แรงดัด) แรงยึดเหนี่ยว และการดูดซึมน้ำ ของคอนกรีตผสมน้ำยางพาราที่ระยะเวลาการบ่ม 28 วัน ผลการศึกษาในห้องปฏิบัติการ ส่วนผสมคอนกรีตกับน้ำยางพารา (พีรวัดน์) ประกอบด้วย การศึกษาคุณสมบัติความสามารถในการเทได้ การเชื่อมของคอนกรีต การศึกษาคุณสมบัติทางกล (การรับแรงต่างๆ) และการดูดซึมน้ำ พบว่า คอนกรีตที่ผสมน้ำยาง อัตราส่วน P/C เท่ากับ 1% มีคุณสมบัติด้านการรับแรงอัด แรงดึง ดัด และแรงยึดเหนี่ยวคอนกรีตต่อเหล็กเสริม สูงกว่าคอนกรีตที่ไม่ได้ผสมน้ำยางพารา มีค่าการดูดซึมน้ำที่ต่ำเมื่อเทียบกับคอนกรีตมาตรฐานซึ่งแสดงให้เห็นว่าสามารถป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้ดีกว่าคอนกรีตที่ไม่ผสมน้ำยาง จากการทดสอบในห้องปฏิบัติการพบว่า ลักษณะการแตกร้าวของคอนกรีตมาตรฐานที่ไม่ผสมน้ำยางพารามีการแตกร้าวที่เร็วรวดหรือเปราะง่ายเมื่อถูกแรงสูงสุดกระทำ แต่คอนกรีตผสมน้ำยางมีลักษณะการแตกร้าวที่ช้าและไม่เปราะจะนำไปสู่การยืดอายุการใช้งาน ทำให้แตกร้าวช้ากว่าคอนกรีตมาตรฐาน และยังสามารถป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้ดี

พีรวัดน์ ปลาเงิน [3] ได้ประยุกต์ใช้น้ำยางพาราผสมดินซีเมนต์พัฒนาสระน้ำต้านภัยแล้ง โดยมีการศึกษา

คุณสมบัติขั้นพื้นฐานและทางวิศวกรรมของดินลูกรังผสมน้ำยางพารา (พีรวัดน์ปลาเงิน) โดยใช้อัตราส่วนของดินลูกรังปูนซีเมนต์ น้ำและน้ำยาง เท่ากับ 5 : 2 : 1 และใช้ปริมาณน้ำยางพารา 5% , 7.5% , 10% และ 12.5% ของปริมาณน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์ ทำการทดสอบค่ากำลังรับแรงอัด กำลังรับแรงดัด กำลังรับแรงดึงของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา ที่ระยะการบ่มแห้งอากาศที่อายุ 3, 7 และ 28 วัน ตามลำดับ และการทดสอบการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา เท่ากับ 5 : 2 : 1 และปริมาณน้ำยาง 7.5% ของปริมาณน้ำ พบว่าให้ค่าที่ดีที่สุดในระยะเวลาการบ่ม 28 วัน ประกอบด้วยค่ากำลังรับแรงอัด 86 ksc. กำลังรับแรงดึง 19 ksc. กำลังรับแรงดัด 8.75 ksc. ร้อยละการดูดซึมน้ำ 6.23% ตามลำดับ ดังนั้นการปรับปรุงดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราในอัตราส่วน 5 : 2 : 1 และปริมาณน้ำยาง 7.5% จึงถูกนำไปใช้งานภาคสนามโดยการก่อสร้างสระน้ำดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

พีรวัดน์ ปลาเงิน [4] ได้พัฒนาวัสดุเคลือบผิวคลองชลประทานเพื่อป้องกันการกัดกร่อนตามผนังและท้องคลองส่งน้ำเนื่องจากสารละลายซัลเฟตที่ปะปนในน้ำชลประทาน โดยพัฒนาวัสดุเคลือบผิวจากเถ้าแกลบปูนซีเมนต์ น้ำและน้ำยางพารา เนื่องจากเถ้าแกลบมีองค์ประกอบของ SiO_2 ประมาณ 81% มีความสามารถในการป้องกันการกัดกร่อนจากสารละลายซัลเฟตสูงและน้ำยางพารามีความสามารถในการป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้ดี จากผลการวิจัยพบว่าอัตราส่วนที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ทดสอบภาคสนามควรใช้ อัตราส่วนของน้ำต่อซีเมนต์ (w/c) เท่ากับ 0.4 อัตราส่วนของ P/C เท่ากับ 15% และปริมาณเถ้าแกลบ 5% ของน้ำหนักปูนซีเมนต์ ได้นำผลงานวิจัยดังกล่าวไปทดสอบการใช้งานซ่อมแซมคลองส่งน้ำชลประทาน ที่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี

พีรวัดน์ ปลาเงิน [5] ได้พัฒนามอร์ต้าร์ผสมน้ำยางพาราหรือมอร์ต้าร์กันซึม ใช้ซ่อมแซมรอยแตกร้าวตามผนังและท้องคลองชลประทานเพื่อป้องกันการรั่วซึมของ

น้ำตามผนังและท้องคลองชลประทานและช่วยในการป้องกันปัญหาการทรุดของคลองตามรอยแตกร้าวและป้องกันตะกอนดินในคลองส่งน้ำ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ามอร์ต้าผสมน้ำยาง 5% และ อัตราส่วนของน้ำต่อซีเมนต์ (w/c) เท่ากับ 0.5 มีคุณสมบัติการรับแรงต่างๆ (แรงอัด แรงคด และแรงยึดเกาะ) และป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้ดีกว่ามอร์ต้าธรรมดาที่ไม่ผสมน้ำยางพารา

3. วิธีการศึกษา

3.1 การเตรียมส่วนผสมดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

งานวิจัยนี้ใช้น้ำยางชั้นชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) และน้ำยางพรีวัลคาไนซ์ กำหนดอัตราส่วนระหว่างปูนซีเมนต์ต่อดินลูกรัง 2 ต่อ 5 โดยน้ำหนัก ใช้ปูนซีเมนต์ประเภทที่ 1 เนื่องจากเป็นปูนซีเมนต์ที่มีคุณสมบัติรับแรงอัดได้ดีปริมาณน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์อัตราส่วนระหว่าง 10 -15% ต่อน้ำหนักมวลผสม [3] กำหนดอัตราส่วนน้ำที่ผสมดินซีเมนต์ 15% ของน้ำหนักรวม ดังนั้นอัตราส่วน ปูนซีเมนต์ :ดินลูกรัง :น้ำ (โดยน้ำหนัก) เท่ากับ 2 : 5 : 1 การเตรียมตัวอย่างดินซีเมนต์โดยใช้อัตราส่วนปูนซีเมนต์ต่อดินลูกรัง 2 : 5 โดยน้ำหนัก พรีวัลคไนซ์ และคณะ [2, 3, 4, 5, 6,7] ได้แนะนำปริมาณน้ำยางพาราที่ผสมปูนซีเมนต์อยู่ระหว่าง 5-15% ของปริมาณน้ำที่ใช้ผสม ถ้าผสมน้ำยางพาราในอัตราส่วนที่มากกว่า 15% จะให้ปูนซีเมนต์เมื่อผสมน้ำยางแล้วจับตัวเป็นก้อน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงกำหนดปริมาณน้ำยางชั้นและน้ำยางพรีวัลคาไนซ์ เท่า 5%,10%, และ 15% ของปริมาณน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อัตราส่วนผสมดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

เปอร์เซ็นต์		น้ำ		
น้ำ	ปูนซีเมนต์	ดินลูกรัง	น้ำ	ยางพารา
ยางพารา	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)

0%	20	50	10.00	0.00
5%	20	50	9.50	0.50
7.5%	20	50	9.25	0.75
10%	20	50	9.00	1.00
12.5%	20	50	8.75	1.25

3.2 ทดสอบคุณสมบัติทางกลและการดูดซึมน้ำ

3.2.1 กำลังรับแรงอัดดินซีเมนต์

การทดสอบรับแรงอัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราใช้แบบหล่อเช่นเดียวกับการทดสอบกำลังอัดของมอร์ต้าร์ ขนาด 5 x 5 x 5 ซม. ผสมดินซีเมนต์ตามอัตราส่วนที่กำหนดและตัดส่วนผสมของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางลงในแบบหล่อและกระทุ้งให้แน่นจนเต็มปาดผิวให้เรียบ ปิดคลุมทับด้วยแผ่นพลาสติกอีกชั้นหนึ่งเป็นเวลา 24 ชั่วโมง จึงถอดแบบออกนำไปบ่มพลาสติกใสจนครบอายุ 28 วัน ก่อนทดสอบนำตัวอย่างมาวัดขนาดและชั่งน้ำหนัก จัดตำแหน่งให้แนวแกนตัวอย่างอยู่ในแนวแกนเดียวกับเครื่องทดสอบ (รูปที่ 1) ควบคุมน้ำหนักบรรทุกในอัตราสม่ำเสมอด้วยอัตรา 42±2 กิโลกรัมต่อนาที จนกระทั่งขึ้นตัวอย่างวิบัติ บันทึกค่าน้ำหนักสูงสุดและลักษณะการวิบัติ ทำการคำนวณหาค่ากำลังรับแรงอัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

รูปที่ 1 ทดสอบกำลังรับแรงอัดดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

3.2.2 กำลังรับแรงดัดดินซีเมนต์

การทดสอบกำลังรับแรงดัดดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราใช้แท่งตัวอย่างทดสอบคานหน้าตัดขนาด 4 x 4 ซม. ยาว 16 ซม. ทำการบ่มตัวอย่างทดสอบแรงดัดด้วยพลาสติกใส จนครบอายุทดสอบที่ 28 วัน ก่อนการทดสอบนำตัวอย่างมาวัดขนาดและชั่งน้ำหนัก จัดตำแหน่งที่รองรับให้มีระยะห่าง 12 เซนติเมตร และให้ตำแหน่งของหัวกดอยู่บริเวณกึ่งกลางคาน (รูปที่ 2) ควบคุมการให้น้ำหนักบรรทุกทุกสม้าเสมอจนกระทั่งขึ้นตัวอย่างวิบัติ บันทึกค่าน้ำหนักสูงสุดและลักษณะการวิบัติ

รูปที่ 2 ทดสอบกำลังรับแรงดัดดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

3.2.3 กำลังรับแรงดึงดินซีเมนต์

การทดสอบกำลังรับแรงดึงของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราใช้แบบหล่อรูปปริศนาและทำการบ่มตัวอย่างทดสอบด้วยพลาสติกใสระยะเวลาการบ่ม 28 วัน ก่อนการทดสอบนำตัวอย่างมาวัดขนาดและชั่งน้ำหนัก ก่อนนำเข้าเครื่องทดสอบและจัดตำแหน่งให้แนวแกนของตัวอย่างอยู่ในแนวแกนของเครื่องทดสอบ (รูปที่ 3) ควบคุมการให้น้ำหนักบรรทุกทุกสม้าเสมอจนกระทั่งขึ้นตัวอย่างวิบัติ บันทึกค่าน้ำหนักสูงสุดและลักษณะการวิบัติ วัดพื้นที่หน้าตัดบริเวณรอยขาดซึ่งตั้งฉากกับแรงดึง

รูปที่ 3 การทดสอบกำลังรับแรงดึงดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

3.2.4 การดูดซึมน้ำดินซีเมนต์

การทดสอบการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราทำการหล่อตัวอย่างชิ้นงานทดสอบ ขนาด 3.5 x 7 x 17.5 ซม. หลังจากถอดแบบตัวอย่างชิ้นงานแล้วนำไปบ่มด้วยพลาสติกใส ที่ระยะการบ่ม 28 วัน ก่อนทดสอบการดูดซึมน้ำ ทำการวัดขนาด และชั่งตัวอย่างก่อนอิฐแล้วนำตัวอย่างมาแช่ในภาชนะที่มีน้ำสะอาด โดยแช่ให้ท่วมก้อนตัวอย่างทดสอบทุกก้อน แช่ทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง นำผ้าขนหนูชุบน้ำในแต่ละก้อนตัวอย่างให้แห้งซึ่งอยู่ในลักษณะอิมตัวผิวแห้ง แล้วนำมาชั่งในแล้วเสร็จภายใน 5 นาที หลังจากที่ชั่งน้ำแล้วเสร็จนำเข้าสู่ตู้อบไฟฟ้าปรับอุณหภูมิ 110 องศาเซลเซียส ใช้เวลาในการอบเป็นเวลา 24 ชั่วโมง แล้วจึงนำออกมาชั่งน้ำหนักในแต่ละก้อนตัวอย่างค่าความสามารถในการดูดซึมน้ำดินซีเมนต์

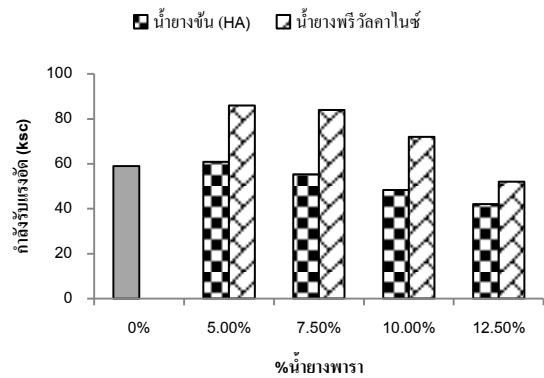
4. ผลการศึกษา

การศึกษาคูสมบัติทางกล (การรับแรงอัด แรงดึง และแรงดัด) และการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) และน้ำยางพาราชนิดพรีวัลคาไนซ์เพื่อทำการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางกล

และการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราทั้ง 2 ชนิด

4.1 กำลังรับแรงอัดของดินซีเมนต์

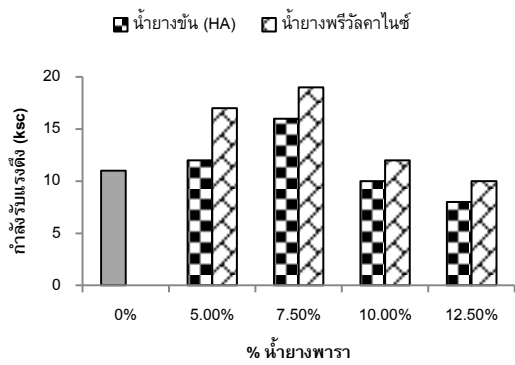
การทดสอบกำลังรับแรงอัดดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา โดยกำหนดใช้อัตราส่วน ปูนซีเมนต์ : ดิน : น้ำ และน้ำยาง (2 : 5 : 1) ผลการทดสอบคุณสมบัติการรับแรงอัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางขี้ (HA) และน้ำยางพริ้วคาลาไนซ์ จากรูปที่ 4 พบว่าค่ากำลังรับแรงอัดของดินซีเมนต์ไม่ผสมน้ำยางพาราเท่ากับ 59 ksc ที่ระยะการบ่ม 28 วัน ดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) และน้ำยางพริ้วคาลาไนซ์ ค่ากำลังรับแรงอัดมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเมื่อดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราในปริมาณที่มากขึ้น ดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) ที่อัตราส่วนปริมาณน้ำยางขี้ 5%, 7.5%, 10% และ 12.5% ของน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์ มีค่ากำลังรับแรงอัดเท่ากับ 61, 55, 48 และ 42 ksc ตามลำดับ แต่กำลังรับแรงอัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริ้วคาลาไนซ์ที่ปริมาณน้ำยางที่เท่ากันให้ค่ากำลังรับแรงอัดที่สูงกว่า ถ้าเปรียบเทียบกำลังรับแรงอัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราทั้งสองชนิดพบว่า ดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริ้วคาลาไนซ์ให้ค่ากำลังรับแรงอัดสูงกว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยางขี้ ประมาณ 41%, 52%, 49%, และ 23% ที่ปริมาณน้ำยาง 5%, 7.5%, 10% และ 12.5% ตามลำดับ และพบว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริ้วคาลาไนซ์มีค่ากำลังรับแรงอัดสูงสุดประมาณ 86 ksc ที่ปริมาณน้ำยางพริ้วคาลาไนซ์ 5%

รูปที่ 4 กำลังอัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

4.2 กำลังรับแรงดึงของดินซีเมนต์

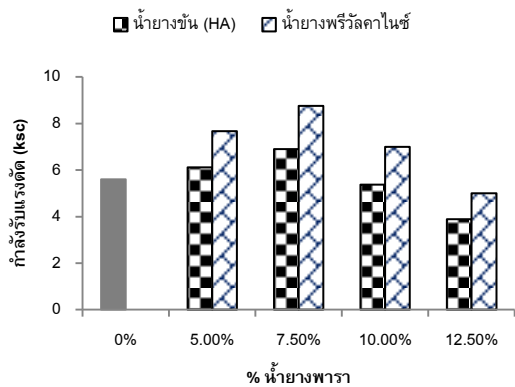
กำลังรับแรงดึงของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา ดังรูปที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางด้านการรับแรงดึงของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) และน้ำยางพริ้วคาลาไนซ์ ได้ทำการผสมน้ำยางพาราทั้งสองชนิดปริมาณน้ำยาง 5%, 7.5%, 10% และ 12.5% ของปริมาณน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์ พบว่าค่ากำลังรับดึงของดินซีเมนต์ไม่ผสมน้ำยางพาราเท่ากับ 11 ksc ที่ระยะการบ่มที่ 28 วัน แต่อย่างไรก็ตามพบว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริ้วคาลาไนซ์ 7.5% ให้ค่ากำลังรับแรงดึงที่สูงสุด เท่ากับ 19 ksc ซึ่งสูงกว่าดินซีเมนต์ที่ไม่ผสมน้ำยางพาราถึง 72% แต่ดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) ที่ 7.5% มีค่ากำลังรับแรงดึงเท่ากับ 16 ksc กำลังรับแรงดึงของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราจะมีค่าลดลงเมื่อผสมน้ำยางพารามากกว่า 7.5% เนื่องจากการผสมน้ำยางในปริมาณที่มากกว่า 7.5% ทำให้ปริมาณน้ำยางพาราและดินซีเมนต์ผสมเข้ากันได้ไม่เต็มที่ และน้ำยางพาราจะจับตัวเป็นก้อนทำให้เกิดรูพรุนและช่องว่างในเนื้อดินซีเมนต์ส่งกระทบต่อกำลังรับแรงดึงของดินซีเมนต์ลดลง

รูปที่ 5 กำลังรับแรงดึงของดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขางพารา

4.3 กำลังรับแรงดัดของดินซีเมนต์

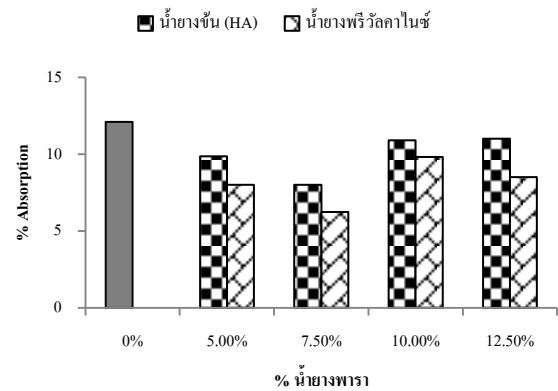
กำลังรับแรงดัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขางพาราที่ระยะเวลาบ่มที่ 28 วัน แสดงดังรูปที่ 6 พบว่าลักษณะการรับแรงดัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขางพาราทั้งสองชนิดมีแนวโน้มเดียวกันกล่าวคือ กำลังรับแรงดัดสูงสุดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขางพาราที่ 7.5% เท่ากับ 7 ksc (น้ำยา HA) และ 8.75 ksc (น้ำยาพรีวัลคาไนซ์) ในขณะที่ดินซีเมนต์ไม่ผสมน้ำยาขางพารามีค่ากำลังรับแรงดัดเท่ากับ 5.6 ksc จากรูปที่ 6 ปริมาณน้ำยาขางที่ผสมในดินซีเมนต์ที่มากกว่า 7.5% ส่งผลต่อกำลังดัดของดินซีเมนต์ทำให้แรงดัดลดลงอย่างต่อเนื่อง และพบว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขาง HA และมีน้ำยาพรีวัลคาไนซ์มีค่ากำลังรับแรงดัดเท่ากับ 3.89 ksc และ 5 ksc ที่ปริมาณน้ำยาขางพารา 12.5%

รูปที่ 6 กำลังดัดของดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขาง

4.4 การทดสอบการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์

การดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขาง (HA) และน้ำยาพรีวัลคาไนซ์ แสดงในรูปที่ 7 พบว่าการดูดซึมน้ำ (% water absorption) ของดินซีเมนต์ไม่ผสมน้ำยาขางพารา 12% จะเห็นได้ว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขาง (HA) และน้ำยาพรีวัลคาไนซ์จะมีค่าการดูดซึมน้ำที่ต่ำเมื่อเทียบกับดินซีเมนต์แบบธรรมดา ถ้าใช้ปริมาณน้ำยาขางพาราในปริมาณที่เหมาะสมจะสามารถลดการรั่วซึมของน้ำของดินซีเมนต์ได้ดี

รูปที่ 7 ร้อยละการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขางพารา

ซึ่งพบว่าปริมาณน้ำยาขางพาราที่เหมาะสมสำหรับผสมดินซีเมนต์ 7.5% ให้ค่าการดูดซึมน้ำต่ำกว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขางพารา 5%, 10% และ 12.5% และพบว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยาพรีวัลคาไนซ์ 7.5% มีค่าการดูดซึมน้ำต่ำสุดเท่ากับ 6.23% เนื่องจากเมื่อผสมน้ำยาขางพารากับดินซีเมนต์แล้วทำให้เนื้อยางและดินซีเมนต์ผสมเข้ากันได้ดีเป็นเนื้อเดียวกัน มีรูพรุนน้อยจึงลดการรั่วซึมของน้ำได้ดี

5. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การศึกษาคุณสมบัติทางกลและการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยาขางพาราชนิดรีซิกลาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) และน้ำยาขางพาราชนิดพรีวัลคาไนซ์ พบว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยาพรีวัลคาไนซ์มีคุณสมบัติทางกลและการ

ป้องกันการรั่วซึมน้ำได้ดีกว่าดินซีเมนต์ผสมยางพาราชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) และน้ำยางพริวัลคาไนซ์มีความทนต่อสภาวะแวดล้อมและความร้อนได้ดีกว่าน้ำยางชัน [8] ดังนั้นนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ภาคสนามสำหรับสร้างสระน้ำต้นแบบดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราจึงแนะนำน้ำยางพริวัลคาไนซ์สำหรับใช้ผสมดินซีเมนต์ อัตราส่วน ปูนซีเมนต์ : ดินลูกรัง : น้ำ (2 : 5 : 1) และปริมาณน้ำยางพริวัลคาไนซ์ 7.5% ของปริมาณน้ำที่ใช้ผสมดินลูกรัง การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในภาคสนาม ทำการก่อสร้างสระน้ำต้นแบบในภาคสนามมีขั้นตอนดังนี้ สํารวจพื้นที่ในการสร้างสระน้ำ การขุดและปรับระดับสระน้ำ และการก่อสร้างสระน้ำต้นแบบ

การออกสำรวจพื้นที่ในการสร้างสระน้ำในภาคสนามได้เลือกพื้นที่ไร่นาของเกษตรกร หมู่ที่ 9 ตำบลปงป่าหวาย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ อยู่ในเขตพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม จังหวัดแพร่ รูปที่ 8 ทำการออกสำรวจพื้นที่สระน้ำที่มีอยู่เดิมของเกษตรกรร่วมกับผู้นำชุมชนในพื้นที่ ซึ่งพบว่าเกษตรกรได้มีการขุดสระน้ำสำหรับกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง และพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาภัยแล้งทุกปี

รูปที่ 8 สํารวจสระน้ำและพื้นที่ไร่นาของเกษตรกร

เกษตรกรได้ทำการขุดสระน้ำขนาดความกว้าง 5 เมตร ความยาว 10 เมตร และความลึก 2.5 เมตร (รูปที่ 9) สำหรับใช้เป็นสระน้ำต้นแบบที่คาดด้วยวัสดุดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราชนิดพริวัลคาไนซ์ ได้ทำการปรับแต่งความลาดด้านข้างรอบสระน้ำ และทำการปรับระดับพื้นสระน้ำโดยการใช้ทรายถมและรดน้ำพื้นสระน้ำเพื่อให้ทรายแน่นก่อนเทพื้นสระน้ำโดยใช้ดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริวัลคาไนซ์

รูปที่ 9 เกษตรกรทำการปรับระดับพื้นและด้านข้างสระน้ำ

รูปที่ 10 เกษตรกรคาดพื้นและด้านข้างสระน้ำ

รูปที่ 10 ขั้นตอนในการคาดสระน้ำด้วยดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริวัลคาไนซ์ โดยจะทำการเทพื้นสระน้ำก่อน

และทิ้งไว้ 24 ชั่วโมงเพื่อให้พื้นสระน้ำแห้ง และวันที่ 2 ทำการลาดด้านข้างสระน้ำด้วยดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริวัลคาไนซ์ทิ้งไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ (รูปที่ 11) หลังจากนั้นทำการเติมน้ำเพื่อทำการทดสอบการรั่วซึมและเป็นการบ่มพื้นและผนังสระน้ำเพื่อให้มีความแข็งแรงและทนทานต่อการใช้งานในอนาคตต่อไป

รูปที่ 11 สระน้ำที่ลาดด้วยดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพารา

6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผล

การพัฒนาดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราสำหรับใช้เป็นวัสดุลาดพื้นสระน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง ได้ทำการศึกษาคุณสมบัติทางกลและการดูดซึมน้ำของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพาราชนิดรักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) และน้ำยางพาราชนิดพริวัลคาไนซ์ ผลการศึกษาในระดับห้องปฏิบัติการพบว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริวัลคาไนซ์มีคุณสมบัติทางกล เช่นการรับแรงอัด แรงดึง แรงคัต และการดูดซึมน้ำ ดีกว่าดินซีเมนต์ผสมน้ำยางชนิดรักษา

สภาพแอมโมเนียสูง (HA) และที่สำคัญน้ำยางพริวัลคาไนซ์ยังทนต่อสภาวะแวดล้อมที่อุณหภูมิสูงได้ดีกว่าน้ำยางชั้น (HA) เนื่องจากน้ำยางพริวัลคาไนซ์ได้ผ่านกระบวนการที่ทำให้โมเลกุลของยางเกิดพันธะเคมีเชื่อมโยง (การวัลคาไนซ์) อันเนื่องมาจากการให้ความร้อนและสารเคมีที่เหมาะสม ดังนั้นอัตราส่วนที่เหมาะสมของดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริวัลคาไนซ์ที่แนะนำใช้เป็นวัสดุลาดสระน้ำประกอบด้วย ปูนซีเมนต์ : ดินลูกรัง : น้ำ เท่ากับ 2 : 5 : 1 และใช้ปริมาณน้ำยางพารา 7.5% โดยน้ำหนักของน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์ ซึ่งได้คุณสมบัติทางกลดังนี้ กำลังรับแรงอัด 86 ksc กำลังรับแรงดึง 19 ksc กำลังรับแรงคัต 9 ksc และการดูดซึมน้ำ 6.23%

การวิจัยในภาคสนามนำดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริวัลคาไนซ์ที่ได้จากการทดสอบในห้องปฏิบัติการประยุกต์ใช้งานจริง ที่พื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม จังหวัดแพร่ โดยการสร้างสระน้ำลาดด้วยวัสดุดินซีเมนต์ผสมน้ำยางพริวัลคาไนซ์ ขนาดความกว้าง 5 เมตร ยาว 2.5 เมตร และลึก 2.5 เมตร สระน้ำต้นแบบมีปริมาตรการกักเก็บประมาณ 125 ลูกบาศก์เมตร จะได้ปริมาณน้ำที่มีความเพียงพอสำหรับใช้ทำการเกษตรขนาดเล็กและเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูแล้งต่อเกษตรกร 1 ครัวเรือน

6.2 ข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในห้องปฏิบัติการ
  - การนำผลการวิจัยไปใช้ภาคสนามแนะนำใช้น้ำยางพริวัลคาไนซ์ซึ่งจะมีความทนทานต่อสภาวะแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น แสงแดด ได้ดีกว่าน้ำยางพารารักษาสภาพแอมโมเนียสูง (HA) แต่ควรมีการเพิ่มอายุของตัวอย่างชิ้นงานทดสอบในห้องปฏิบัติ เช่น ระยะเวลาบ่มที่ 60 วัน และ 90 วัน เป็นต้น

- ดินลูกรังที่นำมาใช้ทดสอบในห้องปฏิบัติการควรนำดินไปอบในตู้อบก่อนเพื่อลดความชื้นของดินซึ่งจะทำให้ดินและปูนซีเมนต์ผสมเข้ากันได้ดี
- ดินซีเมนต์ที่ผสมน้ำอย่างพาราในปริมาณที่มากกว่า 15% ของปริมาณน้ำที่ใช้ผสมดินซีเมนต์จะทำให้เนื้อของจับตัวเป็นก้อน ดังนั้นควรมีการใช้สารลดแรงดึงผิวชนิดไม่มีประจุผสมในน้ำอย่างพารา
- ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยภาคสนาม
  - การวิจัยภาคสนามควรมีวางแผนให้ชัดเจนเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ปฏิบัติงานภาคสนาม เช่น ไม่ควรมีการขุดสระน้ำในช่วงฤดูฝนเพราะจะทำให้ไม่สามารถก่อสร้างสระน้ำได้เนื่องจากปริมาณน้ำใต้ดินและน้ำชลประทานบริเวณข้างเคียงไหลเข้าสู่สระน้ำ
  - ควรมีการเชิญผู้นำชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยภาคสนาม เพราะว่าจะได้รับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการก่อสร้างสระน้ำต้น
  - การคัดเลือกพื้นที่ในการสร้างสระน้ำควรเป็นพื้นที่ที่เกษตรกรสามารถใช้น้ำร่วมกันได้และไม่ไกลจากคลองส่งน้ำชลประทานมากนักเพราะหลังจากสร้างเสร็จจะต้องมีการนำน้ำจากคลองชลประทานกักเก็บไว้ในสระน้ำเพื่อให้เกษตรกรไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง
  - ควรมีการประเมินลักษณะการใช้งานและทางกายภาพของสระน้ำหลังระยะการก่อสร้าง 6 เดือน – 1 ปี

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ขอขอบคุณกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ยม จังหวัดแพร่ ที่เข้าร่วมโครงการวิจัยภาคสนาม และภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยามที่ให้ความอนุเคราะห์การใช้ห้องปฏิบัติการคอนกรีตและทดสอบวัสดุ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรอบแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546
- [2] พีรวัฒน์ ปลาเงิน และ ชวน จันทวาลย์. รายงานวิจัยและการพัฒนาการเกษตรฉบับสมบูรณ์ “การพัฒนาคลองชลประทานผสมน้ำอย่างพาราสำหรับใช้ในระบบชลประทานไร่นา” สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน), 2559

- [3] พีรวัฒน์ ปลาเงิน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “การประยุกต์ใช้น้ำยางพาราและดินซีเมนต์พัฒนาสระน้ำต้านภัยแล้ง” สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2558
- [4] พีรวัฒน์ ปลาเงิน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “การพัฒนาวัสดุเคลือบผิวคลองผสมน้ำยางพาราสำหรับใช้บำรุงรักษาคลวงชลประทาน” สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2558
- [5] พีรวัฒน์ ปลาเงิน, รุ่งกมลพัศ เจนจิตินกุล และ สมพร พิบูลย์. รายงานกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย “การถ่ายทอดเทคโนโลยีประยุกต์ใช้น้ำยางพาราในงานบำรุงรักษาระบบชลประทาน” สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.), 2559
- [6] พีรวัฒน์ ปลาเงิน. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “การพัฒนาสูตรมอร์ต้าผสมน้ำยางพาราสำหรับใช้เป็นตัวเชื่อมประสานรอยร้าวในคลองส่งน้ำชลประทาน” โครงการวิจัยแห่งชาติ: ยางพารา, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2555
- [7] พีรวัฒน์ ปลาเงิน. คู่มือการประยุกต์ใช้น้ำยางพาราในงานบำรุงรักษาระบบชลประทาน, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กรุงเทพฯ, 2559
- [8] วราภรณ์ ขจรไชยกุล. เอกสารประกอบการบรรยาย “โครงการถ่ายทอดความรู้ วิชาการพื้นฐานด้านยางพาราสำหรับนักวิจัย เพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยยางพารา, 3 – 6 สิงหาคม 2554